

Motion till riksdagen 2025/26:472

av Carita Boulwén (SD)

Teckenspråk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att erkänna svenska teckenspråket som nationellt minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att alla barn ska få lära sig teckenspråk i tidig ålder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att få fler utbildade teckenspråklärare och teckenspråkstolkar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 14 maj 1981 blev svenska teckenspråket officiellt erkänt som ett självständigt språk. Sveriges riksdag beslutade då att teckenspråk skulle vara undervisningsspråk i dövskolan och att svenskan är dövas andraspråk. Sverige blev med det första landet i världen att erkänna teckenspråk som dövas förstaspråk.

Dövas rätt till tvåspråkighet i undervisningen infördes i läroplanen 1983. År 2009 fick teckenspråk sedan en starkare status, genom språklagen (2009:600) som jämställer svenskt teckenspråk med nationella minoritetsspråk.

Men teckenspråk är alltså inte ett erkänt minoritetsspråk, trots att det uppfyller de krav som ställs för att erhålla dess status.

Det finns uppskattningsvis cirka 30 000 teckenspråksanvändare i Sverige. Av dessa är cirka 13 000 modersmålstalare, varav 8 000 är döva och 5 000 är barn till döva. Utöver dessa finns det andraspråksinlärare, såsom hörande föräldrar till döva barn och yrkesverksamma inom områden som tolkning och undervisning.

För dem, inte minst, är språkets bevarande för att trygga användarnas rättigheter av största vikt. Teckenspråkets ställning bör ytterligare stärkas och erkännas som nationellt minoritetsspråk.

Kommunikation är en grundförutsättning för delaktighet och gemenskap. Att inte kunna kommunicera skapar ofta en känsla av otrygghet och riskerar att medföra ett socialt utanförskap. För döva, många hörselskadade eller personer med viss funktionsnedsättning är teckenspråk det enda sättet eller en del för att kunna kommunicera med andra. För dem är rätten till teckenspråk grundläggande och av stor vikt för att uppnå en god livskvalitet. Undervisning på, men även i, teckenspråk är därmed viktig och det måste säkerställas att alla som vill och behöver också får det.

Forskning har även visat att hörande barn som lär sig teckenspråk gynnas av det i sin utveckling och att det finns stora fördelar med att kunna två språk, både kognitiva och språkliga fördelar. Att alla barn får lära sig teckenspråk skulle därmed kunna skapa möjligheter både för den enskilde individens utveckling och för att vid behov kunna kommunicera när det talade språket inte finns eller är otillräckligt.

Det råder dock brist på utbildade inom teckenspråk i landet, både lärare och teckenspråkstolkare. Det finns därmed behov av att se över hur fler kan utbildas och hur arbetsvillkoren kan stärkas för att få fler att vilja välja dessa yrken för att täcka behovet.

Carita Boulwén (SD)